

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในจังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในสังคมเมืองและสังคมชนบท เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสังคมเมืองตามสภาพที่แตกต่างกันทางด้าน เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสังคมชนบท ตามสภาพที่แตกต่างกันทางด้าน เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยแบ่งเป็น ประชากรที่อาศัยในเขตเมือง และประชากรที่อาศัยในเขตชนบท จำนวน 400 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้ในการศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในสังคมเมืองและสังคมชนบท

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (checklist) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในจังหวัดตรัง แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ (1) ด้านความพอดี ด้านจิตใจ (2) ด้านความพอดีด้านสังคม (3) ด้านความพอดีทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดลอม (4) ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และ (5) ด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับ 5 คือ ปฏิบัติมากที่สุด ระดับ 4 คือ ปฏิบัติมาก ระดับ 3 คือ ปฏิบัติปานกลาง ระดับ 2 คือ ปฏิบัติน้อย ระดับ 1 คือ ปฏิบัติน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง และประชาชนที่อาศัยในเขตชนบทของจังหวัดตรัง จากนั้นผู้วิจัยได้ติดตามเก็บแบบสอบถาม ได้กลับคืนมา 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t test การทดสอบ one-way ANOVA และเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในจังหวัดตรัง สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสังคมเมือง และสังคมชนบท สรุปผลได้ ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาระดับปฏิบัติในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้าน 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ได้แก่ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี ด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ และด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรายด้าน 1 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความพอดีด้านจิตใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน สรุปผลได้ ดังนี้

1.1.1 ด้านความพอดีด้านจิตใจ ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ ได้แก่ เมื่อมีปัญหาในครอบครัวจะใช้วิธีแก้ที่เหมาะสม เมื่อเกิดความไม่สบายใจในครอบครัวมีการนำหลักศาสนาช่วยกันในการแก้ปัญหา เป็นคนที่รู้จักประมาณตน/พอใจในสิ่งที่ตัวเองมีอยู่ ทำตนให้เป็นທີ່พึ่งของตนเองอยู่เสมอ พอใจในฐานะของครอบครัวที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ และอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ ได้แก่ ในครอบครัวมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน สมาชิกในครอบครัวมีความห่วงใยซึ่งกันและกัน สมาชิกในครอบครัวมีความรักและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และมีจิตสำนึกที่ดีไม่ยอมได้ของที่ไม่ใช่ของตน

1.1.2 ด้านความพอดีด้านสังคม ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดศรีสะเกษ มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกข้อตามลำดับ ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความรู้สึกดีที่สมาชิกในครอบครัวไม่มีปัญหากับคนในชุมชน สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหา สามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกันกับเพื่อนบ้านและชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ เป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น สมาชิกในครอบครัวสนใจรับฟังปัญหาซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ต่อสังคม สมาชิกในครอบครัวจะต้องทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ สมาชิกในครอบครัวมักเข้าใจถึงความต้องการของสมาชิกคนอื่น ๆ และอาสาช่วยงานของชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาส

1.1.3 ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดศรีสะเกษ มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ได้แก่ ใช้ไฟฟ้าทำเท่าที่จำเป็น ปิดไฟดวงที่ไม่ใช้เสมอ ในครอบครัวมีการปลูกฝังให้มีการใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด มีการปลูกฝังเรื่องการประหยัดทรัพยากรให้สมาชิกในครอบครัว เลือกซื้อของที่คุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุดทุกครั้ง ในครอบครัวมีการดูแลโทรทัศน์ร่วมกันเพื่อประหยัดค่าไฟฟ้า มีภาชนะรองรับน้ำหรือไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟันทุกครั้ง ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีในครัวเรือนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในครอบครัวมีการวางแผนการเดินทางก่อนการขับรถออกจากบ้านทุกครั้ง

เพื่อประหยัดน้ำมัน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ในครอบครัวมีการนำของที่เหลือใช้มาคิดแปลงเพื่อนำมาใช้ ใหม่ และมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

1.1.4 ด้านความพอคีด้านเทคโนโลยี ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ได้แก่ ในการที่จะซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าใหม่หรือของใช้อิเล็กทรอนิกส์ทุกครั้งต้องเกิดจากของชิ้นนั้นเสียนจนซ่อมไม่ได้เท่านั้น โทรศัพท์ไม่จำเป็นต้องมีลูกเล่นมากมาย ขอแค่โทรออกกับรับสายก็เพียงพอ เมื่อเห็นโทรศัพท์รุ่นใหม่ คิดว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องซื้อใหม่ มีการปลูกฝังสมาชิกในบ้านให้ใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่าที่สุด จะใช้โทรศัพท์ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นจริง ๆ ได้กำหนดรายจ่ายค่าโทรศัพท์ไว้เป็นประจำทุกเดือน หากต้องเดินทางในระยะใกล้ ๆ จะใช้วิธีการเดินออกกำลังมากกว่าใช้รถ และในครอบครัวมีโทรทัศน์เพียง 1 เครื่องก็เพียงพอสำหรับการรับรู้ข่าวสาร และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ได้นำความรู้จากการดูโทรทัศน์/ฟังวิทยุ มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาชาวบ้านในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่

1.1.5 ด้านความพอคีด้านเศรษฐกิจ ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ได้แก่ อาหารที่ดี มีประโยชน์ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพงเสมอไป คิดอย่างรอบคอบต่อการซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง มีการปลูกฝังเรื่องการประหยัดให้แก่สมาชิกในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวใช้จ่ายเป็นไปตามฐานะ และมีการวางแผนการใช้จ่ายประจำเดือนของครอบครัวเสมอ และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ ได้แก่ มีรายได้พอเพียงกับรายจ่ายในครอบครัว ในครอบครัวไม่มีความจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อนำมาใช้จ่าย มีรายได้มากกว่ารายจ่ายในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวไม่มีหนี้สิน และมีเงินเหลือเก็บออมไว้เป็นทุนสำรองในครอบครัว

1.2 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ได้แก่

ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และรายด้าน 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ และด้านความพอดีด้านจิตใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน สรุปผลได้ ดังนี้

1.2.1 ด้านความพอดีด้านจิตใจ ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ ได้แก่ เมื่อมีปัญหาในครอบครัวจะใช้วิธีแก้ที่เหมาะสม พยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ เมื่อเกิดความไม่สบายใจในครอบครัวมีการนำหลักศาสนามาช่วยกันในการแก้ปัญหา เป็นคนที่ยึดประมาณตน/พอใจในสิ่งที่ตัวเองมีอยู่ และได้ทำตนให้เป็นที่พึงของตนเองอยู่เสมอ และอยู่ในระดับน้อย 5 ข้อ ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวรักและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สมาชิกในครอบครัวมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน มีความพอใจในฐานะของครอบครัวที่เป็นอยู่ในขณะนี้ สมาชิกในครอบครัวมีความห่วงใยซึ่งกันและกัน และมีจิตสำนึกที่ดีไม่เอาเปรียบของที่ไม่ใช่ของตน

1.2.2 ด้านความพอดีด้านสังคม ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหา มีความสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกันกับเพื่อนบ้านและชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความรู้สึกดีที่สมาชิกในครอบครัวไม่มีปัญหากับคนในชุมชน เป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น สมาชิกในครอบครัวสนใจรับฟังปัญหาซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกว่าคุณเองมีประโยชน์ต่อสังคม สมาชิกในครอบครัวจะต้องทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ สมาชิกในครอบครัวมักเข้าใจถึงความต้องการของสมาชิกคนอื่น ๆ และมักจะอาสาช่วยงานของชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาส

1.2.3 ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ได้แก่ ใช้ไฟฟ้าเท่าที่จำเป็น ปิดไฟดวงที่

ไม่ใช่เสมอ ในครอบครัวมีการปลุกฝังให้มีการใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด จะเลือกซื้อของที่คุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุดทุกครั้ง มีภาชนะรองรับน้ำหรือไม่เปิดน้ำขณะแปร่งพื้นทุกครั้ง มีการปลุกฝังเรื่องการประหยัดทรัพยากรให้สมาชิกในครอบครัว ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีในครัวเรือนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในครอบครัวมีการดูโทรทัศน์ร่วมกันเพื่อประหยัดค่าไฟฟ้า และในครอบครัวมีการวางแผนการเดินทางก่อนการขับรถออกจากบ้านทุกครั้ง เพื่อประหยัดน้ำมัน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และในครอบครัวมีการนำของที่เหลือใช้มาดัดแปลงเพื่อนำมาใช้ใหม่

1.2.4 ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ได้แก่ โทรศัพท์ไม่จำเป็นต้องมีลูกเล่นมากมาย ขอแค่โทรออกกับรับสายก็เพียงพอ ในการที่จะซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าใหม่หรือของใช้อิเล็กทรอนิกส์ทุกครั้งต้องเกิดจากของชิ้นนั้นเสียจนซ่อมไม่ได้เท่านั้น จะใช้โทรศัพท์ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นจริง ๆ ในครอบครัวมีโทรทัศน์เพียง 1 เครื่องก็เพียงพอสำหรับการรับรู้ข่าวสาร มีการปลุกฝังสมาชิกในบ้านใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่าที่สุด ได้กำหนดรายจ่ายค่าโทรศัพท์ไว้เป็นประจำทุกเดือน เมื่อเห็นโทรศัพท์รุ่นใหม่ คิดว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องซื้อใหม่ และหากต้องเดินทางในระยะไกล ๆ จะเลือกใช้วิธีการเดินทางมากกว่าใช้รถ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ได้นำความรู้จากการดูโทรทัศน์/ฟังวิทยุ มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาชาวบ้านในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่

1.2.5 ด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ อาหารที่ดี มีประโยชน์ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพงเสมอไป คิดयरอบคอบต่อการซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง สมาชิกในครอบครัวใช้จ่ายเป็นไปตามฐานะ และมีการปลุกฝังเรื่องการประหยัดให้แก่สมาชิกในครอบครัว และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ ได้แก่ มีรายได้พอเพียงกับรายจ่ายในครอบครัว มีการวางแผนการใช้จ่ายประจำเดือนของครอบครัวเสมอ ในแต่เดือนไม่มีความจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัว

มีรายได้มากกว่ารายจ่ายในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวไม่มีหนี้สิน และมีเงินเหลือเก็บออมไว้เป็นทุนสำรองในครอบครัว

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสังคมเมืองตามสถานภาพที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

2.1 ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง ที่มีอายุแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง ที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรังมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม และด้านความพอดีด้านเทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากร-

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนในจังหวัดตรังมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน สภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรังมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอดีด้านจิตใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสังคมชนบทตามสถานภาพที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม และรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอดีด้านจิตใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.2 ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง ที่มีอายุแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดศรีสะเกษมีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอดีด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดศรีสะเกษมีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดศรีสะเกษมีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน สภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดศรีสะเกษมีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านจิตใจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากร-

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ความพอดีด้านจิตใจ ความพอดีด้านสังคม ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความพอดีด้านเทคโนโลยี และความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างประชาชนในสังคมเมือง และสังคมชนบท โดยระหว่างประชาชนในสังคมเมืองและสังคมชนบท มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม และรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในจังหวัดตรัง มีประเด็นที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ประชาชนในสังคมเมืองและสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.1 ประชาชนในสังคมเมือง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.1.1 ด้านความพอดีด้านจิตใจ พบว่า ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ และระดับน้อย 4 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่

เมื่อมีปัญหาในครอบครัวจะใช้วิธีแก้ที่เหมาะสม เมื่อเกิดความไม่สบายใจในครอบครัว มีการนำหลักศาสนามาช่วยกันในการแก้ปัญหา และเป็นคนที่รู้จักประมาณตน/พอใจ ในสิ่งที่ตัวเองมีอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมเมืองของต่างจังหวัดส่วนใหญ่มักจะดำเนินชีวิตตามวิถีทางดั้งเดิมของสังคม เป็นกลุ่มของผู้รักษาเสถียรภาพของสังคมและยึดถือค่านิยม และพฤติกรรมตามประเพณีที่สืบทอดกันมา โดยมีสถาบันครอบครัวและศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ในระดับหนึ่ง ผลการวิจัยจึงพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามสภาพการดำเนินชีวิตเช่นที่เป็นอยู่นี้ก็น่าจะเป็นที่พอใจในสภาพสังคมยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นจึงควรพัฒนาหรือเพิ่มความพอดีให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยปฏิบัติตามแนวคิดของ สมาคมจิตวิทยา-ความมั่นคงแห่งประเทศไทย (2550, หน้า 25) ที่ได้อธิบายถึงหลักการพึ่งตนเองทางจิตใจไว้ว่า ควรทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนเอง มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม ซื่อสัตย์สุจริต เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ดังกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เกี่ยวกับการพัฒนาคน ความว่า “บุคคลต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือ ความหนักแน่น มั่นคงในสุจริตธรรม และความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบาย หรือวิธีการอันแยบยลในการปฏิบัติงานพร้อมด้วยจึงจะสัมฤทธิ์ผลที่แน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนแก่ตนเองและผืนแผ่นดิน”

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับหลักการพึ่งตนเองตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักการของ สุเมธ ตันติเวชกุล (2544, หน้า 289-291) ที่ได้กล่าวถึงความพอดีด้านจิตใจหรือการพึ่งตนเองทางจิตใจ เอาไว้ว่า คนสมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนนั้นสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้น จึงควรสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจฮึกเหิมต่อสู้ชีวิตด้วยความสุจริต แม้อาจจะไม่ประสบความสำเร็จบ้างก็ตาม มิควรพึ่งท้อแท้ให้พยายามต่อไป และสอดคล้องกับการแปลงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่กิจกรรมการปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียง ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี (2554) ซึ่งระบุถึงการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอดีด้านจิตใจเอาไว้ว่า ต้องเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม และนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

1.1.2 ด้านความพอดีด้านสังคม พบว่า ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดศรีสะเกษ มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความรู้สึกดีที่สมาชิกในครอบครัวไม่มีปัญหากับคนในชุมชน และสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหา ทั้งนี้เนื่องจากคนในชุมชน อยู่ร่วมกันมาเป็นเวลายาวนาน หลายชั่วอายุคน การอยู่ร่วมกันจึงเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และกันเหมือนญาติพี่น้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ สมาคมจิตวิทยาความมั่นคงแห่ง ประเทศไทย (2550, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของหลักการพึ่งตนเองด้านสังคมไว้ว่า แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแกร่งเป็นอิสระ ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า “เพื่องานรุดหน้าไปพร้อมเพรียงกันไม่ลดหลั่น จึงขอให้ทุกคนพยายามที่จะทำงานในหน้าที่อย่างเต็มที่ และมีการประชาสัมพันธ์กันให้ดี เพื่อให้ งานทั้งหมดเป็นงานที่เกี่ยวพันกัน” ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จวน คงแก้ว และคนอื่น ๆ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ต่อ การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ข้าราชการเรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความคาดหวังต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมสูงที่สุดในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคาดหวังระดับสูงที่สุดระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม

1.1.3 ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดศรีสะเกษ มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ใช้ไฟฟ้าเท่าที่จำเป็น ปิดไฟดวงที่ไม่ใช้เสมอ และในครอบครัว มีการปลูกฝังให้มีการใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด ทั้งนี้เนื่องจาก การอบรมเลี้ยงดูลูกหลาน ที่สืบต่อกันมามักสอนให้เห็นคุณค่าของการใช้น้ำและไฟฟ้า รวมทั้งใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด รวมทั้งมีการรณรงค์ของหน่วยงานรัฐในเรื่องการใช้น้ำ ประปา และ ทรัพยากรธรรมชาติด้านพลังงานอย่างประหยัด จึงส่งผลให้ประชาชนเกิดพฤติกรรม

การประหยัดขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุเมธ ดันติเวชกุล (2544, หน้า 290-291) ได้กล่าวถึงหลักการการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องจากพระราชดำริไว้ว่า ให้ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาธิ ทรุสากยวงศ์ และกัณฐาภรณ์ ชัยกิตติกุล (2553) ที่ศึกษาเรื่อง การช่วยลดภาวะโลกร้อนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนจังหวัดชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี พบว่า มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มจังหวัดชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี มีการช่วยลดภาวะโลกร้อนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และผลงานวิจัยของ ชัยพันธ์ เสมสันต์ (2547) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของพนักงานองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานขององค์กรสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ที่มีการศึกษาต่างกันมีผลการมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าไม่แตกต่างกันซึ่งการประหยัดเป็นกิจกรรมหนึ่งในการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1.4 ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี พบว่า ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ในการที่จะซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าใหม่หรือของใช้อิเล็กทรอนิกส์ทุกครั้งต้องเกิดจากของชิ้นนั้นเสียนซ่อมไม่ได้เท่านั้น โทรศัพท์ไม่จำเป็นต้องมีลูกเล่นมากมาย ขอแค่โทรออกกับรับสายก็เพียงพอ และเมื่อเห็นโทรศัพท์รุ่นใหม่คิดว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องซื้อใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพชุมชนยังเป็นชุมชนในจังหวัดเล็ก ๆ เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังไม่มีความจำเป็นมากมาย เพียงแค่สามารถเอื้อประโยชน์ในการนำมาใช้งานก็เพียงพอแล้ว สอดคล้องกับกระแสพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยีว่า รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเอง และสอดคล้องเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเราเอง (มูลนิธิ 5 ธันวาคมหาราช, 2551) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สริญญา อติแพทย์ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร

พบว่า ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1.5 ด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรัง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อาหารที่ดีมีประโยชน์ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพงเสมอไป กิจตัวอย่างรอบคอบต่อการซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง และมีการปลูกฝังเรื่องการประหยัดให้แก่สมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากคนในชุมชนกินอยู่อย่างเรียบง่าย อาหารการกินสามารถหาได้ง่ายและราคาไม่แพง และมักให้ความสนใจในการนำเงินไปใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ เช่น ส่งลูกเรียนสูง ๆ มากกว่าการนำเงินไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือยอย่างอื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเมธ ตันติเวชกุล (2544, หน้า 289-291) ซึ่งกล่าวถึงหลักการการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องจากพระราชดำริ ไว้ว่า ความพอดีทางเศรษฐกิจ สามารถอยู่ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น กล่าวคือ แม้ไม่มีเงินก็ยังมีข้าว ปลา ผัก ผลไม้ ในท้องถื่นของตนเองเพื่อการยังชีพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหัพภาคต่อไปอีกด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงชัย ดิยานนท์ (2541) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนะของเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.9 มีทัศนะเห็นด้วยมาก ร้อยละ 18.1 มีทัศนะเห็นด้วยปานกลาง และผลการวิจัยของ สุวกิจ ศรีปัดถา (2549) ที่ศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน พบว่า ระดับความเป็นไปในการประยุกต์หลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนทั้งโดยรวม และจำแนกตามลักษณะของกิจการอยู่ในระดับมาก

1.2 ประชาชนในสังคมชนบท มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.2.1 ด้านความพอดีด้านจิตใจ พบว่า ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ และระดับน้อย 5 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เมื่อมีปัญหาในครอบครัวจะใช้วิธีแก้ที่เหมาะสม พยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ และเมื่อเกิดความไม่สบายใจในครอบครัวมีการนำหลักศาสนามาช่วยกันในการแก้ปัญหา ทั้งนี้เนื่องจากสังคมชนบทมักใช้ชีวิตด้วยกันเป็นครอบครัวใหญ่ ยึดถือผู้นำครอบครัวเป็นหลัก และอยู่ใกล้ชิดศาสนา ดังนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจึงสามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรา เขียวแก่ (2547) ที่ศึกษาเรื่อง *วิถีชีวิตของสังคมชนบทไทยในบทเพลงลูกทุ่ง* พบว่าชาวชนบทไทยเป็นผู้ยึดมั่นในศาสนา เชื่อมมั่นให้หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบแห่งศีลธรรม ร่วมกันบำรุงพุทธศาสนาโดยการเข้าฟังธรรมและมีการทำบุญตักบาตรในวันพระและวันเทศกาลอยู่เป็นประจำ และยังให้ข้อคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2.2 ด้านความพอดีด้านสังคม พบว่า ประชาชนในสังคมชนบทของ

จังหวัดตรัง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหา มีความสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกันกับเพื่อนบ้าน และชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ และสมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้ เนื่องจากชุมชนในสังคมชนบทเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ อยู่ร่วมกันมานาน สนับสนุนกันยกย่อง และจะคอยดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ ทุ่งหว้า (2534, หน้า 57) ซึ่งกล่าวถึงสังคมชนบทไว้ว่า ความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนชนบทมักเป็นแบบปฐมภูมิ คือ มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ไว้เนื้อเชื่อใจกัน ความต้องการเข้าสัมพันธ์เกิดขึ้นมาเองโดยไม่มีแรงผลักดันของผลประโยชน์ เข้าสัมพันธ์กันอย่างรอบคอบ ไม่ได้สัมพันธ์กันเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เป็นความสัมพันธ์ที่มั่นคง ยืนยาว ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรา เขียวแก่ (2547) ที่ศึกษาเรื่อง *วิถีชีวิตของสังคมชนบทไทยในบทเพลงลูกทุ่ง* พบว่า วิถีชีวิตของสังคมไทยที่เกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคม พบว่า ในการก่อตั้งครอบครัว จะมีคติในการเลือกคู่ครองที่เหมาะสมกับการงานอาชีพของท้องถิ่น มีความขยัน ครอบครัวของชาวชนบท จะมีความรักความผูกพันกัน

ในระดับสูง มีการช่วยเหลือกันทำมาหากิน และมีการปฏิบัติต่อกันระหว่างบิดามารดา และบุตร โดยการให้ความรักความอบอุ่น มีความเป็นห่วงกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2.3 ด้านความพหุคดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ใช้ไฟฟ้าเท่าที่จำเป็นปิดไฟดวงที่ไม่ใช้เสมอ ในครอบครัว มีการปลูกฝังให้มีการใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด และจะเลือกซื้อของที่คุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุดทุกครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากสังคมชนบทจะมีรายได้น้อย จึงใช้จ่ายอย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ พุ่มหว่า (2534, หน้า 57) ที่ได้กล่าวถึงสังคมชนบทไว้ว่า สังคมชนบทเป็นสังคมที่ประชาชนมีรายได้น้อยเพราะไม่ได้ทำกิจการเพื่อการค้าหรืออุตสาหกรรม จึงทำให้มีการออมทรัพย์น้อยไปด้วย งานบริการที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นประเภทรับจ้าง เป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือ ทำให้มีรายได้น้อยเช่นเดียวกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวรรค์ ชันทอง (2546) ที่ศึกษาเรื่อง *การมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของผู้นำชุมชน ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร* พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในระดับสูง

1.2.4 ด้านความพหุคดีด้านเทคโนโลยี พบว่า ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ โทรศัพท์ไม่จำเป็นต้องมีลูกเล่นมากมายขอแค่โทรออกกับรับสายก็เพียงพอ ในการที่จะซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าใหม่หรือของใช้อิเล็กทรอนิกส์ทุกครั้งต้องเกิดจากของชิ้นนั้นเสียจนซ่อมไม่ได้เท่านั้น และจะใช้โทรศัพท์ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นจริง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากสังคมชนบทมีระบบการสื่อสารล้าหลัง ประกอบกับบ้านเรือนอยู่ใกล้กัน ดังนั้นจึงมักใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลมากกว่าการพูดคุยผ่านทางโทรศัพท์ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ พุ่มหว่า (2534, หน้า 62) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การติดต่อ ชาวชนบทโดยทั่วไปจะมีการติดต่อกัน

เป็นแบบกลุ่มปฐมภูมิ ชาวชนบทมักจะใช้สิ่งบริการในชุมชนร่วมกัน เช่น ไปวัดเดียวกัน ทำให้ชาวชนบททั่วไปรู้จักกันหัวบ้านท้ายบ้าน ผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ สกต พรหมสิน (2546) ที่ศึกษาเรื่อง *ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลหงษ์เจริญ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร* พบว่า ประชาชนตำบลหงษ์เจริญ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2.5 ด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนในสังคมชนบทของจังหวัดตรัง มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อาหารที่ดีมีประโยชน์ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพงเสมอไป คิดयरอบคอบต่อการซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง และสมาชิกในครอบครัวใช้จ่ายเงินไปตามฐานะ ทั้งนี้เนื่องมาจากคนในชนบทมีวิถีชีวิตแบบอยู่อย่างกินง่าย มีการปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ไว้กินเองในครอบครัว ประกอบกับรายได้ที่ไม่มาก จึงไม่ค่อยใช้จ่ายเงินซื้อของเกินความจำเป็น สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ หุ่นหว้า (2534, หน้า 57) ที่ว่า สังคมชนบทเป็นสังคมที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร ทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำประมง หรือทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ใช้แรงงานสัตว์มากกว่าเครื่องจักรกล ปริมาณการผลิตจำกัด มักทำเพื่อยังชีพ กินใช้เอง ซื้อขายแลกเปลี่ยนเพียงเล็กน้อย ผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ เอื้องทิพย์ เกตุกราย (2551) ที่ศึกษาเรื่อง *การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนตำบลคลองพระอุดม อำเภอบางกร่าง จังหวัดนนทบุรี* พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอบางกร่าง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสังคมเมืองตามสถานภาพที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ประชาชนในสังคมเมืองที่มีเพศแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนในสังคมเมือง จังหวัดศรีสะเกษมีปลูกฝังลูกหลานตั้งแต่เด็ก ๆ ให้ดำเนินชีวิตอย่างพอดีและประหยัด ไม่ว่าจะเป็นเพศไหนก็ตามก็จะปฏิบัติตาม อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ สิริธัญญา อติแพทย์ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ประชาชนในสังคมเมืองที่มีอายุแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การดำเนินชีวิตของคนในอำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ ยังคงยึดถือแนวปฏิบัติของคนรุ่นเก่าที่สั่งสอนและอบรมให้ใช้ชีวิตพอเพียงตามสภาพแต่ละคน พออยู่พอกิน พอใช้ให้พอเพียงและรู้จักออมไว้ใช้และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ไม่ว่าจะมียุแตกต่างกันอย่างไร ก็มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ วิวรรณ มลมีศรีเอี่ยม (2553) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการดำเนินชีวิต ด้านความคิด ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ประชาชนในสังคมเมืองที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนในสังคมเมืองของจังหวัดตรังมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม และด้านความพอดีด้านเทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินชีวิตของประชาชนในจังหวัดตรัง ถูกสอนให้มีความประหยัดและปลูกฝังการดำเนินชีวิตที่สมถะ ประกอบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นทรงพระราชทาน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนทุกระดับไม่จำกัดเพศ ฐานะ สถานะ และอาชีพ ดังนั้น ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีระดับปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ สมพร กรุดน้อย (2551) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการองค์กรกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิต พบว่า พนักงานที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ อายุ อายุงาน สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ มีการรับรู้การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการองค์กรแตกต่างกัน ส่วนด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากในสภาพปัจจุบันนี้สภาพเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไป ค่าใช้จ่ายในการกินอยู่นั้นสูงขึ้นต่างจากในอดีต และการอยู่อาศัยของครอบครัวในจังหวัดตรังนั้นจะอยู่กับครอบครัวใหญ่จึงอาจทำให้มีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริยญา อติแพทย์ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอายุ ศาสนา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว

อาชีพหลักและรายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ประชาชนในสังคมเมืองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความพอคิด้้านจิตใจ ด้านความพอคิด้้านสังคม ด้านความพอคิด้้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอคิด้้านเทคโนโลยี และด้านความพอคิด้้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดตรัง ยังคงยึดถือการใช้ชีวิตและการปฏิบัติตนตามบรรพบุรุษที่ให้ใช้ชีวิตพอเพียงตามสภาพแต่ละคน ซึ่งส่งผลทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน และเนื่องจาก กระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้แก่พสกนิกรชาวไทยเพื่อให้พสกนิกรมีวิถีการดำเนินชีวิต โคนยึดหลักของความพอคิด้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้มีการถ่ายทอดและเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ประชาชนทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย สามารถนำไปใช้และปฏิบัติได้จริง โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับ ผลการวิจัยของ ดวงพร ศรีชัย (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร พบว่า นักเรียนเตรียมทหารในแต่ละชั้นปี มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ไม่แตกต่างกันในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ประชาชนในสังคมเมืองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอคิด้้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนในจังหวัดตรังรู้จักใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมกับสถานภาพทางสังคมของตนไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดก็ตาม และรู้จักกินรู้จักใช้โดยไม่ฟุ่มเฟือยหลงไปกับกระแสนิยมในยุคปัจจุบัน อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริญา อติแพทย์ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอายุ ศาสนา สถานภาพ

สมรส สถานภาพในครอบครัว อาชีพหลักและรายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก บางครอบครัว อาจจะหลงใหลไปกับการบริโภคกระแสนิยมที่มีอยู่อย่างมากมายในยุคปัจจุบัน ทั้งทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ โทรศัพท์ กระแสนิยมการกินอาหารนอกบ้านหรือแม้กระทั่งซื้ออาหารถุงมารับประทาน ซึ่งต่างจากสมัยก่อนที่มีการทำอาหารทานกันเองในครอบครัว อาหารก็จะสามารถทานกันได้หลายมื้อ และงานวิจัยของ ผจงสุข เนียมประดิษฐ์ และมานพ แจ่มกระจ่าง (2549) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจและการรับรู้การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของครูและนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร” พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ การเลือกใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ได้แก่ เพศ เกรดหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางพลังงานและสิ่งแวดล้อม การให้คุณค่าต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม

2.6 ประชาชนในสังคมเมืองที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดตรังยังเป็นการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมและใช้ชีวิตแบบง่าย ๆ อยู่สบายกินง่าย จังหวัดตรังเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ผู้คนรู้จักกันหมดแทบทุกบ้าน ยังไม่มีการแก่งแย่ง หรือเร่งรีบเหมือนในเมืองใหญ่ จึงมีผลทำให้ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ สกล พรหมสิน (2546) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงกับคุณภาพชีวิต

ของประชาชนตำบลหงษ์เจริญ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยด้านครอบครัวเข้มแข็งสามารถอธิบายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตได้ดีกว่าปัจจัยรายได้พอเพียง ส่วนด้านความพอดีด้านจิตใจ นั้นผลการวิจัยครั้งพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองทุกคนในครอบครัวต้องช่วยกันหารายได้เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาพสังคมเมืองซึ่งมีค่าครองชีพสูง การมีรายได้ต่อเดือนต่างกันจึงทำให้ความพอดีด้านจิตใจต่างกันด้วย ผลการวิจัยในครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ สมพร กรุดน้อย (2551) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการองค์การกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิต พบว่า พนักงานที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ อายุ อายุงาน สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ มีการรับรู้การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการองค์การแตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในสังคมชนบทตามสถานภาพที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชาชนในสังคมชนบทที่มีเพศแตกต่างกันสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4 ด้าน คือ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากในปัจจุบันนี้เพศชายและเพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้าน ไม่มีการแบ่งแยกเหมือนในสมัยก่อนที่เพศชายต้องเหนือกว่าเพศหญิง ประกอบกับกระแสในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้แก่พสกนิกรชาวไทยเพื่อให้พสกนิกรมีวิถีการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักของความพอดี ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้มีการถ่ายทอดและเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ประชาชนทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย สามารถนำไปใช้และปฏิบัติได้จริง ดังนั้น ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กษมา พานแก้ว (2552) ที่ศึกษาเรื่อง

การพึ่งตนเองของสมาชิกสถาบันเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคำบลวังทอง อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร พบว่า สมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่มีเพศต่างกัน มีการพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความพอดีด้านจิตใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในชีวิตประจำวันของเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ เณลิมศรี ชุมเกษียณ (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภาวะการเป็นหนี้ของข้าราชการทหารสังกัดกองทัพอากาศในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุที่ทำให้ข้าราชการทหารชายมีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความแตกต่างไปจากข้าราชการทหารเพศหญิง ทั้งนี้สืบเนื่องจากวัฒนธรรมของสังคมไทยในการดำเนินชีวิตเพศชายมักจะนิยมดื่ม กิน เที่ยวใช้ชีวิตฟุ่มเฟือย ตรงข้ามกับเพศหญิงที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแม่ศรีเรือน ด้วยค่านิยมของสังคมและวัฒนธรรมไทยทำให้ไม่สามารถที่จะประพฤติตนแบบเพศชาย นอกจากนั้นแล้ววัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานทหารส่วนใหญ่แล้วจะเป็นข้าราชการทหารที่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในบางครั้งเมื่อเสร็จภารกิจในการปฏิบัติงานก็มักจะชวนกันไปเลี้ยงสังสรรค์เที่ยวเตร่ตามประสาเพศชาย จึงทำให้เพศชายและเพศหญิงมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแตกต่างกัน

3.2 ประชาชนในสังคมชนบทที่มีอายุแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการปลูกฝังเรื่องการรู้จักประหยัดไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายเงิน การประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ เป็นคำพูดของปู่ย่า ตายาย หรือพ่อแม่ที่สั่งสอนกันมาตั้งแต่เด็กให้ยึดถือปฏิบัติตามกันมา อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ชวัชชัย ไตรทิพย์ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบฝึกรอบรมผู้นำสิ่งแวดล้อมชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้นำสิ่งแวดล้อมชุมชนที่มีเพศต่างกัน อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์

ทรัพยากรป่าไม้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังการอบรมไม่แตกต่างกันและไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ และระดับการศึกษา ส่วนด้านความพอดีด้านสังคมนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีอายุมากกว่าจะมีการเรียนรู้และมีประสบการณ์และแนวทางในการดำเนินชีวิตมากกว่าคนที่มีอายุน้อย รู้จักการยับยั้งชั่งใจในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าคนที่อายุน้อย อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ เอื้องทิพย์ เกตุกราย (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.3 ประชาชนในสังคมชนบทที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของประชาชนในเขตชนบทของจังหวัดตรัง มาจากการประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ซึ่งในการกรีดยางให้ได้ผลดีนั้นจะต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง โดยเป็นที่รู้กันว่าภาคใต้มีฤดูกาลจะมีแค่ 2 ฤดู คือ ฤดูฝน และฤดูร้อน ซึ่งผู้คนโดยทั่วไปเรียกง่าย ๆ ว่า ฝน 8 แดด 4 ความหมาย ก็คือ ภาคใต้จะมีฤดูฝน 8 เดือน และฤดูร้อนแค่ 4 เดือน ฉะนั้นการกรีดยางให้ได้ผลดีนั้นต้องอยู่ในช่วงฤดูร้อน ถ้าเข้าฤดูฝนแล้วจะไม่สามารถกรีดยางได้ ชาวสวนยางพาราจึงต้องรู้จักเก็บออมเงินที่กรีดยางได้ไว้ใช้จ่ายยามฤดูฝน จึงทำให้รู้จักประหยัดในการใช้เงิน ซึ่งมีผลทำให้ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ปราโมทย์ มลกล้า (2551) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้นำที่มีรายได้ของครอบครัว (ต่อปี) ต่างกันมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัย

ครั้งนี้พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากในสภาพความเป็นอยู่ ของประชาชนในเขตชนบทของจังหวัดตรัง ณ ปัจจุบัน มีการอาศัยอยู่กันหลายแบบ ทั้งครอบครัวใหญ่ และครอบครัวเดี่ยว ซึ่งทำให้มีรายได้และรายจ่ายที่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกรียงไกร ชูระพันธ์ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง *ตัวบ่งชี้เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชนบท อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี* พบว่า รายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความพอเพียงของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3.4 ประชาชนในสังคมชนบทที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานให้แก่ พสกนิกรชาวไทยเพื่อให้พสกนิกรมีวิถีการดำเนินชีวิต โคนยึดหลักของความพอดี ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้มีการถ่ายทอดและเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ประชาชนทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย สามารถนำไปใช้และปฏิบัติได้จริง จึงส่งผลให้ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ชวัชชัย ไตรทิพย์ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง *การพัฒนา รูปแบบฝึกรอบรมผู้นำสิ่งแวดล้อมชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง* พบว่า ผู้นำสิ่งแวดล้อมชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังการอบรมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ประชาชนที่มีรายได้ต่ำ อันเนื่องมาจากการมีการศึกษาน้อย จึงต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด แต่ในขณะเดียวกันประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง มีรายได้มาก ก็ย่อมมีโอกาสใช้จ่ายมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษา

น้อย จึงทำให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กษมา พานแก้ว (2552) ที่ศึกษาเรื่อง การพึ่งตนเองของสมาชิกสถาบันเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า สมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

3.5 ประชาชนในสังคมชนบทที่มีอาชีพแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านจิตใจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านจิตใจ ซึ่งหมายถึง สภาพของครอบครัวของประชาชน ไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไรก็มีสังคมครอบครัวแบบชนบท มีความผูกพันกันมาก จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ปราโมทย์ มลคล้า (2551) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่มีอาชีพหลักต่างกันมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความพอดิด้านสังคม ด้านความพอดิด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดิด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดิด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันในสังคมชนบท อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมทั้งเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ จึงทำให้ประชาชนทุกอาชีพต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนไป ซึ่งต่างกับครอบครัวของตน การปรับตัวจึงส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ประชาชนที่มีอาชีพ ที่มีรายได้สูง ก็อาจดำเนินชีวิตที่สะดวกสบายกว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่มีรายได้ต่ำ จึงมีผลทำให้ ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิวัต สลศิลป์ชัย (2551) ที่ศึกษาเรื่อง ทักษะของชาวชุมชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี

พบว่า ชาวชุมชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน ทักษะของชาวชุมชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05

3.6 ประชาชนในสังคมชนบทที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี และด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในสังคมชนบท ของอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ไม่ว่าจะแต่งงาน หรือเป็น โสดก็อยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ มีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่ายยังทำกับข้าวกินเองเป็นส่วนใหญ่ มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง สามารถเลี้ยงสัตว์หรือปลูกผักสวนครัวได้เองเพื่อไว้ใช้ในการประกอบอาหาร จึงทำให้ ครอบครัวในชนบทสังคมชนบท ของอำเภอเมือง จังหวัดตรัง นั้นมีการประหยัดค่าใช้จ่าย ดังนั้น ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงผลการวิจัยของ ฐากร เกษิต (2551) ที่ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการบริการและบริหารการเงินการคลัง โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่าเพศ อายุ สถานภาพการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการบริการและการบริหารการเงินการคลัง โดยใช้หลักเศรษฐกิจ ของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น ส่วนด้านความพอดีด้านจิตใจ ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนในเขตชนบท อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ซึ่งจำเป็นต้องย้ายเข้าไปอาศัยอยู่กับครอบครัวสามีหรือภรรยา อาจทำให้มีผลทางด้านจิตใจ เนื่องจากเป็นคนใหม่ของครอบครัว สภาพการดำเนินชีวิตในครอบครัวจึงต่างจากประชาชนที่เป็น โสด ซึ่งยังคงอาศัยอยู่กับครอบครัวเดิม ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ กษมา พานแก้ว (2552)

ที่ศึกษาเรื่อง การพึ่งตนเองของสมาชิกสถาบันเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ คำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า สมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่มีสถานภาพ สมรสแตกต่างกัน มีการพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างประชาชน ในสังคมเมืองและสังคมชนบท โดยภาพรวมระหว่างประชาชนในสังคมเมืองและสังคม ชนบท มีสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม และรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอดีด้านจิตใจ ด้านความพอดีด้านสังคม ด้านความพอดี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก จังหวัดตรัง เป็นเมืองเล็ก ๆ ประชาชนทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท ยังอยู่กันแบบ ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีการสืบทอดความรู้และการรู้จักใช้ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งทรัพย์สิน ต่าง ๆ ที่มีอย่างประหยัดรู้จักกินอยู่อย่างพอเพียงตามคำสั่งสอนของบรรพบุรุษ ซึ่งสามารถ นำมาประยุกต์ได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตาม สอดคล้องกับ คลังปัญญาไทย (2555) ที่ได้ กล่าวไว้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติ ตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้น การรอดปลอดภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืน ส่วนด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก สภาพแวดล้อม มีสิ่งเข้าวนใจ ระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทแตกต่างกัน จึงทำให้ การใช้ชีวิตและสภาพเศรษฐกิจแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ เวชพล อ่อนละมัย (2555) ที่ได้กล่าวไว้ว่า คนในเมืองมีสิ่งเข้าวนใจ เช่นสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ในคัลคลับ อาบอบนวด บาร์ ฯลฯ โอกาสที่จะใช้ จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือยจึงมีมาก เงินจึงเป็นสิ่งจำเป็น และมักหมดไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในชนชั้นกลางและชั้นต่ำ ส่วนชาวชนบทสิ่งเข้าวนใจ มีน้อยหรือแทบไม่มีเลย เศรษฐกิจก็พึ่งพาตนเองได้ ค่าครองชีพถูก เช่นมีข้าวกิน มีอาหาร จากพืชไร่ที่ปลูก หรือหาปลาจากบ่อ เป็นต้น จึงทำให้สภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงระหว่างประชาชนในสังคมเมืองและสังคมชนบท ของจังหวัดตรัง ด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในจังหวัดตรัง ดังนี้

1. ด้านความพอดีด้านสังคม การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้นั้น หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดตรัง เช่นเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดหาแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้กับประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ และ ควรจัดให้ภาคประชาชนมีการรวมกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อขยายผลไปสู่การเป็นเครือข่ายที่กว้างขวางขึ้นในสังคม

2. ด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี หน่วยงานภาครัฐหรือแม้กระทั่งภาคประชาชน ในอำเภอเมืองจังหวัดตรัง ควรส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่โดยผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และหาวิธีป้องกันไม่ให้เยาวชนหลงไปกับกระแสนิยมในปัจจุบัน สามารถแยกแยะและเลือกรับหรือปฏิเสธเทคโนโลยีบางอย่างที่ไม่เหมาะสม หรืออาจส่งผลกระทบต่อวิถีชุมชนเปลี่ยนไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

3. ด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาครัฐของจังหวัดตรัง ควรให้แนะนำหรือจัดหาความรู้ให้ประชาชนทราบถึงการรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าและฉลาดรอบคอบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถนำร่องจังหวัดตรังไป รวมทั้งภาคประชาชนควรมีการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นและสามารถนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ

4. ด้านความพอดีด้านจิตใจ ภาครัฐควรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุลงในหลักสูตรการศึกษาของประเทศ เพื่อเป็นการวางรากฐานด้านจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งวิถีแนวปฏิบัติในด้านความพอดีในการดำเนิน ชีวิต เพื่อให้ประชาชนทั้งประเทศได้น้อมนำไปปฏิบัติ ตามพระราชหฤทัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับปวงชนชาวไทย

5. ด้านความพอดีด้านเศรษฐกิจ หน่วยงานภาครัฐควรแก้ไขปัญหาเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ โดยเฉพาะราคายางพาราซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ บางครั้งอาจมีราคาไม่แน่นอน โดยภาครัฐอาจมีการประกันราคาผลผลิต เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และที่สำคัญประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษเองควรยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเคร่งครัด ดำรงชีวิตอยู่อย่างพอดีตามอัตภาพและฐานะของตน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ ซึ่งอาจจะทำให้ข้อค้นพบตัวชี้วัดถึงปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติอาจจะไม่ครอบคลุมทั้งหมด ดังนั้น ถ้าหากต้องการผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงพัฒนา ควรมีการทำวิจัยในเรื่องนี้ซ้ำอีกครั้ง
2. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการศึกษาอยู่ในระดับตำบล ซึ่งทำให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่ทั่วถึง ดังนั้น ถ้าหากจะมีการวิจัยในครั้งต่อไปควรใช้พื้นที่ในการศึกษาเป็นระดับอำเภอ หรือจังหวัด ซึ่งจะทำให้ได้ผลการวิจัยสมบูรณ์ และนำไปใช้ประโยชน์ได้ดีกว่า หากจะมีการนำไปต่อยอด
3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาที่ไม่ได้ศึกษาเชิงลึกมากนัก จึงทำให้ข้อค้นพบอาจจะไม่สมบูรณ์ ดังนั้น ถ้าหากจะมีการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิธีวิจัยแบบคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับผลการวิจัยที่เป็นเชิงลึกมากขึ้น